מו:

נר מצוה

מח א טוש"ע י"ד סי מעיף יא וסעיף יב: מש ב שם סעיף יא: ג ג מיי' פ"י מהלכות מעשר ב ג נוחי פש מומנטת מעשן הלכה ב סמג עשין קלה: נא ד מיי שם הלי י: נב ה מיי שם פ"ג הל' ו סמג

שם טוש"ע י"ד סימן שלח סט פוט עיי ל פיתן שמו סעיף פד: גג ר מיי׳ פ״ט מהלכות טומאת מת הל׳ יא:

תום' הרא"ש

א"ר יוחנן אפי׳ ילדה דבזיזא למטבל. פרש״י אשה למטבל. פרש״י אשה בחורה שברשה לטבול. וקשה מאי קאמר אטו ודאי ראתה מי קאמר ר׳ יוחנן וכי אשה בחורה ודאי ראתה. לכן נראה לפרש אפי׳ ילדה כלומר אם ילדה אשתו ולד ושהתה כדי טבילה אשונו היד דשוונו כוי טבילה שיראה לטבול כדאמרינן בסוף מפנין גבי ברתיה דרב חסדא דאמטיוה לערסא בתריה דרבא. ומי׳ גם לרש״י ניחא דה״פ אטו ודאי ראתה אפי׳ בזקינה מי א״ר יוחנן וכיון דרבי יוחנן לא איירי אלא בספק ראה משום דהוי ספק אבילדה נמי הוי ספק ספיקא בילדה נמי הויספק ספיקא ואין ספק מוציא מידי ודאי. דבר פשוט הוא שאין לו לספק להוציא מידי ודאי אלא הכא מיירי בספק הרגיל וקרוב לודאי וכן ההיא דפ״ק דפסחים ובע״ז פ׳ כל הצלמים. והאי ספק וודאי דהכא לא שיין לההוא דפ״ק דחולין דעור ספק פגים ועצם ודאי פגים ואין ספק מוציא מידי ודאי ומייתי עלה ההיא דטבל ועלה ונמצא עליו דבר חוצץ דהתם אין ספק כל כך רגיל כי הנך דהכא כל כך רגיל כי הגך דהכא הלכך לא מייתי הגך דהכא והך דטבל ועלה לא שייך הכא דהתם לחומרא הספק מוציא מידי ודאי: והתגיא חבר שמת. למאי דלא ידע טעמא דחזקת חבר. נראה דנקט חבר משום דבוי ספק הרגיל דדרך חבר שמת או שהלך למדינת הים להודיעלבניביתו אם הניחדבר שאינו מתוקן א"נ ס"ד דוקא . חבר משום דאפי′ הן בני יומן : **שתהא** בהמתו אוכלת דאי לאו הכילא הוה מצילמיכל דאסור להאכילה טבל כדאמרי׳ בפרק במה מדליקין אין מדליקין בטבל טמא ופרש״י וכ״ש בטהור וטעמא כדדריש התם מהחרו וטעמא כדדריש התם מה תרומה טהורה אין לך בה פי׳ אכילתה אלא משעת הרמה ואילך אף טמאה אין לך בה דהיינו הסקה אלא משעת הרמה והדר ילפי׳ משעת חומה החוד עבי טהורה מטמאה דאין לך בה הדלקה אלא משעת הרמה ואילך וה"ה אכילת בהמה דכל הנאה של כילוי אסור: ו**פמורה** מן המעשר. ופרש״ ואכתי תיקשי לך דספק מוציא מידי ודאי דאפי׳ עבד כרבי אושעיא לענין אכילה דידיה ודאי טבל הוי [ותירץ] דלגבי איסורא דרבנן מהניא חזקת חבר והכא ניחא אבל בסוף פ״ק דפסחים לא מצי לשנויי הכי דמייתי לה על בדיקת הכי דמייתי לה על בדיקת חמץ גבי הא דתנן אין חוששין שמא גררה חולדה מבית לבית ודייק טעמא דלא חזינן הא ורייק סעמא דלא חזינן הא חזינן דשקל חוששין כר' ואין ספק מוציא מידי וודאי ובדיקת חמץ מדרבנן היא דמדאורייתא בביטול בעלמא סגי וא״כ צריכין לתירוצא קמא דחזקת חבר. ופי' רבי' אפרים דבהמתו לאו דוקא דאפי' הוא עצמו לאר דרקא דאפיי הוא עצמו שרי לאכול ממנו קבע אע״ג דקודם ראיית פני הבית אסור לאכול אכילת קבע מדרבנן. . שאני התם דמצי אתי לידי חיוב דאורייתא כשיראה פני הבית אבל כשמרחו בבית דתו לא אתי לידי חיוב דאורייתא אפי׳ אכילת קבע שריא. והאי דנקט בהמתו משום דכל זמן שהיא במוץ [אינה] מוכנת אלא לבהמה ולא לאדם א"נ אלא לבהמה הלא לאום איינ משום שתולה ההערמה בשביל בהמתו ומייתי ראיה מההיא דמנחות פרק ר'ישמעאל גלגול

אפילן ילדה דבויוא למימבל. פ״ה אפי׳ נערה שנושה לטבול ומשני ודאי ראתה מי א"ר יוחנן הך נמי כיון שלא ראתה בודאי שרי רבי יוחנן ואינו מיושב ור״ח מפרש וכן ר״ת אפי׳ ילדה דבויזא למיטבל פי׳ שהולידה ומפחדת לטבול תוך ל' כדאמר בפ׳ מפנין (שבת

דף קכט.) דבת רב חסדא טבלה תוך שלשים ללידה וחלתה ואמטיה רבא ש לערסא ואיתסיאת והשתא אתי שפיר דא"ל ודאי ראתה מי א"ר יוחנן א"כ יולדת אפילו לא היתה דואגת לטבול לא יתיר רבי יוחנן דספק טבילה אינו מוליאה מידי ודאי ראתה ובזיז לשוו פחד כההיא דפ"ב דיבמות (דף כו.) לא מיבעיא אביו דבזיז בריה מיניה מיהו בפ׳ אלו דברים (פסחים דף עב:) משמע שהוא לשון בושת גבי יבמתו בזיזה מיניה ובפ' ב"ש (יבמות דף קיב.) מבזו בזיז מיניה מיהו גם יש לפרש לשון פחד ובערוךי פי׳ לשון בושת: חבר שמת והניח מגורה מלאה פירות כו'. נפ״ק דחולין (דף י.) גבי שחט ונמלא סכין פגומה קאמר נמי אין ספק מוליא מידי ודאי ולא מייתי מהך דחבר ושפחה משום דהכא הוי ספק טוב ורגיל ואפי להולא מוליא מידי ודאי וה"ג לא שייך לאתויי ההיא דהתם דטבל ועלה דאתי ספק ומוליא מידי ודאי דהתם היינו משום דהוי לחומרא:

בהמתו אוכלת. דוקה בהמתו כדפ"ה דכל מה שהיא אוכלת מיקרי עראי אבל אדם אסור מדרבנן לאכול אכילת קבע וכן משמע בתוספתא ומייתי לה בפ"ק דבינה (דף יג.) הכנים לבית שבלים לעשות מהן עיסה אוכל מהן עראי ופטור וכן משמע נמי מדנקט בהמתו והא דפריך במנחות בפרק רבי ישמעאל (דף סו.) אמאי דהאמר מירוח העובד כוכבים אינו פוטר משום בעלי כיסים פירוש עשירים שמוכרין תבואתן לעובדי כוכבים קודם מירוח וחוזרין וקונין אחר מירוח אפשר דעבד כר׳ אושעיא פירוש שיוכל להערים ולפטור שיכנים התבוחה במוץ שלה ומה הועילו חכמים בתהנתם משמע דלגמרי פטור ה"פ עביד ליה כרבי אושעיא ובמידי דמאכל בהמה מה

יא:) והשתא קשה כיון דהוי ודאי טבל לענין אכילת קבע אפילו הכניסה במוץ כדפרישית היכי אתי ספק ומוליא מידי ודאי דחשבינן להו בחזקת מתוקנים וליכא למימר דספק מוליא מידי ודאי דרבנן דהא בפרק קמא דפסחים (דף ט.) פריך מיניה אהא דקאמר התם כל מקום שחולדה

יש לה וסת לימים ולקפיצות כיון דבמעשה תליא מילתא אימא לא קפיץ ולא חזאי אבל יש לה וסת לימים אסורה לשמש קסבר יוסתות דאורייתא רבה בר בר חנה אמר ּ אפילו יש לה וסת לימים מותרת קסבר וסתות דרבגן אמר רב שמואל משמיה דרבי יוחנן באשה שיש לה וסת בעלה מחשב ימי וסתה ובא עליה אמר ליה רב שמואל בר ייבא לרבי אבא אמר רבי יוחנן אפילו ילדה יוחנן אפילו ילדה ליה אמו ודאי ראתה מי אמר רבי יוחנן אימר דאמר רבי יוחנן ספק ראתה ספק לא ראתה ואם תמצא לומר ראתה אימא מבלה אבל ודאי ראתה מי יימר דמבלה הוה ליה ספק וודאי יואין ספק מוציא מידי ודאי ולא יוהתניא יחבר שמת והניח מגורה מלאה פירות אפילו הן בני יומן הרי הן בחזקת מתוקנין והא הכא ודאי מבל ספק מעושר ספק אינו מעושר וקאתי ספק ומוציא מידי ודאי התם ודאי וודאי הוא כדרב חנינא חוזאה דאמר רב חנינא חוזאה יחזקה על חבר שאינו מוציא מתחת ידו דבר שאינו מתוקן ואיבעית אימא ספק וספק הוא וכדרבי אושעיא מדמא ספק הוא ימערים אדם על תבואתו ימערים אדם על הבואתו ומכניסה במוץ שלה כדי שתהא בהמתו אוכלת ופמורה מן המעשר ואכתי אין ספק מוציא מידי ודאי והתניא מעשה בשפחתו של מסיק אחד ברימון שהמילה נפל לבור ובא כהן והציץ בו לידע אם זכר אם נקבה ובא מעשה לפני חכמים ומהרוהו מפני שחולדה וברדלם מצויים שם והא הכא דודאי המילה נפל ספק גררוהו ספק לא גררוהו וקאתי ספק ומוציא מידי ודאי לא תימא הטילה נפל לבור יאלא אימא

הועילו חכמים בתקנתם מיהו אי מירוח העובד כוכבים אינו פוטר רק עראי כמו שהיה קודם מירוח אתי שפיר אך ל"ע בשילהי פ"ק דבכורות (דף

"לא שנו אלא שאין לה וסת לימים אלא

זמן הבאת קרבנה אם יארע במשמרתו כמין אם לאו. ולא סבירא לי דבשביל (א) תור אן עולה אחת לכולה משמרה לא עייל האי כהן נפשיה להכי ועוד שהרי היא יכולה לאחר קרבנה כל זמן שתרנה וגם לשון ראשון אינו נראה דאי חכם הוא כלום הוא בא להאהיל ולעבור על לאו דטומאת מת אלא כהן עם הארץ היה או קטן ושגרתו אשה להליך ולראות: וטהרוהו. מאהל המת:

לא שנו. הא דתנן בחזקת טהרה דמשמע אפילו הגיע עת וסתה: אלא באין לה וסת לימים. לחודייהו בלא קפיצה אלא לקפיצה ולימים:

מחשב ימי וסתה. אם שהה בדרך שבעה ימים אחר וסתה דעכשיו

עומדת בימים שיכולה להטהר אפילו הגיע וסתה אמרינן טבלה ואין

לריך לשוחלה: דבויות. בושה היח

לטבול עד שיפייסנה: ודאי ראחה מי

ה"ר יוחנן. שלה יהה לריך לשוחלה

ואפילו היא זקנה: אימר טבלה. וכיון

דטעמא דר׳ יוחנן משום ספיקא הוא

לא שנא ילדה לא שנא זקנה: הוי ספק. להיתר: ודאי. לאיסור: ואין ספק

מוליא. את הדבר מידי ודאי שלו: והא

הכא דודאי טבל. דהא חזינן שנגמרה

מלאכתן וממורחין הן: איבעית אימא

ספק וספק הוא. דכי היכי דמספקא

לן אי מעשרי אי לא ה"נ מספקא לן

דלמא לא טביל ולא איחייב במעשר

דאימא כרבי אושעיא עיילה ומכניקה

במוץ שלה דאין טבל מתחייב במעשר

אלא בראיית פני הבית כשרואה את

הפתח וכיון דבשעת ראיית פני הבית

לא נגמרה מלאכתו למעשר תו לא

מיחייבא אע"פ שהוא דשה וממרחה

לאחר שהכניסה מידי דהוה אמכנים

פירות דרך גגו וקרפיפו לבית אפילו

היא ממורחת דקיימא לניי דפטורה מן

המעשר הואיל ולא ראתה את הפתח:

כדי שתהח בהמתו חוכלת. חפי׳ לחחר

מירוח. ולהכי נקט בהמתו דאילו אמאכל

אדם לא מצי למימר הכי דאי נמי לא

מחייב מדאורייתא רבנן גזור על אכילת

קבע אפי׳ בדבר שלא נגמרה מלאכתו אבל מאכל בהמה קבע שלה עראי

חשיב לה דתנן במסכת פאה (פ"א מ"ו)

מאכיל לבהמה לעופות ולחיות עד

שימרח הילכך כל כמה דלא חל עליה

שם טבל דאורייתא מאכיל לבהמתו.

והכא כיון דאיכא למימר דעביד להו

כרבי אושעיא מותרין לאדם דלגבי

איסורא דרבנן מהניא חזקת חבר: אם

זכר הוא כו'. כהן חכם היה ומורה

הוראות ומתכוין להורות לה ימי טומאה

וטהרה. אי נמי שגורהי אללו בבית

ונוגעת בתרומתו ורולה להזהר ממנה

כל ימי טומאתה. וי״א לידע אימתי יהא

וברדלם מלויין שם אין לריך בדיקה הא ודאי חמץ לריך בדיקה דספק אכל אין מוליא מידי ודאי ופריך מהך דחבר ומשני ספק וספק הוא כדרבי אושעיא והשתא מ"מ חזינא הכא דמוליא מידי ודאי דרבנן ובדיקת חמץ נמי הוי דרבנן דמדאורייתא בבטול בעלמא סגי ואומר ר"י דמתניתי׳ דהתם איירי שלא בטלו דהוי ודאי דאורייתא ועוד אומר ר״י דהא דקאמר הכא דהוו בחזקת מתוקנים היינו בהנך דלא חזו אלא לבהמה: בדי שתהא בהמתו אובדת. משמע דבטבל שראה פני הבית אפילו בהמתו נמי לא אכלה ותימה לר"י מ"ש משאר הנאות דשרו דלא מצינו טבל שיהיה אסור בהנאה וי"ל דדרשינן בבמה מדליקין (שבת דף כו.) גבי אין מדליקין בטבל טמא משום דכתיב את משמרת תרומותי בשתי תרומות הכתוב מדבר אחת טהורה ואחת טמאה מה טהורה אין לך בה פיי אכילתה אלא משעת הרמה ואילך אף טמאה כן דהיינו הדלקה והדר גמר טהורה מטמאה דמיתסרה בהדלקה קודם הרמה וה״ה למאכיל לבהמתו וכל שאר הנאה של כילוי ומהכא נמי שמעינן דאין ישראל מאכיל לבהמחו כרשיני תרומה: נוע"ע חום׳ פסחים לד. ד״ה מחמין לון: בשפחתו של שסיק. משמע דשפחה מטמאה בלידה וכן מוכח בפ׳ רבי אליעזר דמילה (שבת דף קלה:) דקאמר לקח שפחה ונתעברה אצלו זהו יליד בית שנימול לשמונה והחם קאמר כל שאין אמו טמאה לידה אינו נימול לשמונה ובח״כ סניא נמי בהדיא אין לי אלא בני ישראל גיורת ושפחה בין משוחררת ובין שאינה משוחררת מנין מ"ל אשה ונראה דהא דיליף לאינה משוחררת מאשה אסמכחא בעלמא הוא ואגב אחריני נקט לה דבפ"ק דכריחות (דף ז:) משמע מג"ש דלה לה אתיא ובפ׳ הערל (יבמות דף עד:) לא יליף מאשה אלא גיורת ומשוחררת ושאינה משוחררת אינו מזכיר שםי׳: לבא בהן והציץ. אומר ר"ת דכהן שוטה היה דאפילו אם נאמר דשל גבירתה היה וכהן זה קרוב היה לא היה לו לטמאות דאמר בת"כ דאין כהנים מטמאין לנפלים דבעינן דומיא דאביו ואמו ועוד דכאן לא היה לנורך המת: ספרן גררוהו ההיא שעתא בו'. וא"ת והאי בור היכא קאי אי ברה"ר אפילו בספקא אחת טהור אי ברה"י מאי משני שהטילה כמין נפל לבור 0 והתניא דברה"י כל ספקות שאתה יכול להרבות טמא וי"ל דגרירת חולדה וברדלס הוי ספק הרגיל וקרוב לודאי וחדע דאפילו מידי ודאי בעי למימר שמוליא זה הספק ואומר ר"י דלריך לומר דרגלי הכהן היו ברה"ר דאי רגליו היו ברה"י ניחוש דלמא גררוהו כנגד רגליו וטומאה בוקעת ועולה דע"כ ליכא בחוריהן פותח טפח דכי איכא מאי מועלת גרירה והא בפותח טפח מביא הטומאה ועוד י"ל דרגלי הכהן ברשות היחיד וגררוהו ואכלוהו הוי ספק הרגיל: מביק. בסמ"ך גרם שהיה מוסק זימים:

ספיקו טהור ואי רשות היחיד הוא מאי קאמר שהטילה כמין נפל הא אפי׳ ספק ספיקא נמי טמא דתנן במס׳ טהרות כל מקום שאתה יכול לרבות ספיקות וספק ספיקות הוא מאי קאמר שהימיה בסין נפל הא אפי ספק ספיקא נמי סמא דותן במסי סהורות כל מקום שאותי כול דרבות ספיקות וספק ספיקא ברשות היחיד טמא. ח"ל דשאי נסא רגרית חלדה וברולים ספק הרגלי להוא לכך מסחרינן בספק ספיקא. ואמר קשה אי ברה" אפ"י ודאי גררוהו ניחוש שמא גררוהו תחתיו וטומאה בוקעת ועולה ואין לומר דסתם חור שלהם פותח טפח דא"כ מביא טומאה לבור ולא אחני מה שגררוהו. ואין לומר דסתם חזר שלה בה הוא רחב מבפנים אבל פתחו לבור אינו רחב טפח דאכתי טומאה בוקעת ועולה. כדתנן בפ' אהלות בית שהוא קמור תחת הבור. יש ביו פותח טפח ואין ביציאתו פותח טפח טומאה בתוכו הבית טמא. י"ל דהבור

המוחזנות קר" שטעא לגגול. העובד כוכבים פוטר מירוח דעובד כוכבים אינו פוטר גזירה משום בעלי כיסין ופריך גלגול נמי ומשני אפשר דאפיה לה פחות מה׳ רבעים מירוח נמי אפשר דעביר ליה כר׳ אושעיא ואי לבהמתו דוקא קאמר ר׳ אושעיא מאי פריך ניחא ליה טפי למיעבד ע"י עובד כוכבים כדי לפטרה לגמרי. וקשה לפי׳ דבפ״ק דיו״ט תניא הכניס שבלים לעשות עיסה אוכל מהן עראי ופטור וסתמא הכניס לבית קאמר ובתוספתא קתני בהדיא המכניס שבלים לבית והכניס שבלים היינו במרץ וקתני אוכל עראי דוקא וע״ק לפי׳ למ״ר בהשוכר את הפועלים דתטין ושעורין דבני גורן נינהו בגורן תלינהו רחמנא ואם עשאן גורן בשדה נתחייבו במעשר אפילו כלא ראיית פני הבית א״כ ה״ג אם עשאן גורן בבית אחר שהכניסן כמוץ מיחייבי דלא גרע עשאן גורן בבית מעשאן גורן בשדה. וא״כ אכתי יכולין לבא לידי חיוב ואמאי

א) (לעיל ט, וש"כ], ב') [גי" הערוך דכזיוא שיין בערך גז טן, ג') חולין י. [פסחים ט. וש"כן, ד') פסחים ד: ט. ע"ז מא:, ה') פסחים ט. ברכות לא. מנחום סוג, ו') פסחים ברכות לא. מנחום סוג, ו') פסחים ט. ע"ז מא: ומוספתא דאהלות ט, ע"ו ננון נווקטענוז זינטינונ פט"ז ה"ון, ז) [ברכות לה:], בס"מ: שגרה, ט) פר בשימוש, ז) [ערך כו ע"ש דגרים במום, דלניל כוזי בכף]. ל) וועי׳ תוס׳ יכמות על: ד״ה ושפחה מנין], () [נ"ל והתנן טהרות פ"ו מ"ד],

הגהות הב"ח (ל) רש"י ד"ה את זכר וכו׳ בשביל עור עולה אחת:

הנהות מהר"ב רנשבורג א] רש"י ד״ה אם זכר הוא וכו׳ דבשביל חור עולה וכו׳. חיבת עולה נמחק ונ"ב חטאת:

> מוסף רש"י הובא בסוף המסכת

תום' הרא"ש (המשך)

שרו באכילת קבע [ולכן] נ"ל ראכילת קבע אסירא וההיא דפ׳ י ישמעאל ע"כ ה"פ תרומה מי רמידי דמאכל רהמה אפשר נמי במיריז מאכל בזמה אפשר דעביד כרבי אושעיא ואמאי אין מירוח עובד כוכבים פוטר. א"נ אפי' אי אמרינן מירוח . זעובד כוכבים פוטר אינו פוטר אלא מאכילת בהמתו אבל אכא מאכלות בחמות אבץ אכילת עצמו לא. והשתא פריך שפיר אמאי אינו פוטר להתירו מאכילת עראי אפשר דעביד מאכילת עראי לה כר׳ אושעיא. אע״ג דגלגול העובד כוכבים פוטר לגמרי העובה כוכבים פוטו לגמול ומותר אפילו אכילת קבע היינו טעמא שאנו עושין אחר גלגול כמו קודם גלגול אבל קודם מירוח היה אסור באכילת קבע וההיא דפסחים אע"ג קבע החויא יו פטחים אני ג דבדיקת חמץ מדרבנן חמור בחמץ כדבדאורייתא א"נ מיירי כשלא בטלו הלכך הוי ודאי דאורייתא: **מעשה**בשפחה של מסיק כו' משמע הכא דשפחה . ממאה לידה דלא מיסתבר לומר טמאוז לי היה של הגברת דאם כן שהולד היה של הגברת דאם כן מהא דאמרינן ביבמות פרק הערל דבר אל בני ישראל אין . לי אלא בנות ישראל גיורת ושפחה משוחררת מנין ת"ל ישפחה משמע דוקא משוחררת דומיא דגיורת ועוד דפריך בנות מיכל תרומה נינהו ואינה משוחררת בת מיכל תרומה אם משרחרות בת מיכל תרומה אם היא שפחת כהן. וו"ל דע"כ שפחה טמאה לידה כדמשמע בפ' ר' אליעזר דמילה דקאמר התם לקח שפחה ונתעברה אצלו זהו יליד בית שנימול לח' ולעיל מיניה קאמר אמר רבא אמר רב אשי כל שאין אמו טמאה לידה אינו נימול לח׳ ובפ״ק דכריתות תנן וכן שפח שהפילה מביאה קרבן ונאכל. שהפילה מביאה קובן ונאכל. ובת"כ אמרינן בהדיא דבר אל בני ישראל אין לי אלא בנות ישראל מנין לרבות את הגיורת ואת השפחה בין משוחררת בין שאינה משוחררת והאי יקאמר ביבמות משוחררת לאו

מעוטי אינה משוחררת אלא

קיצר הברייתא לפי שלא הוצרך אלא למשוחררת דפריך גיורת ושפחה בנות מיכל תרומה

נינהו: ובא כהן והציץ. שוטה

היה דאפי׳ אי הוה טמא מוזהר

היה דאפי אי הוה ממא מודהר אפי' בו ביום שנטמא מידי דהוה אנזיר פ"ג מינין ואפי" אם היה קרובו חדא דשלא לצורך המת ועוד דבעי' בני קיימא דומיא דאביו ואמו: והא הכא

רודאי נפל ספק גררוהו. תימה

. האי רור היכי דמי אי רה״ר הוא